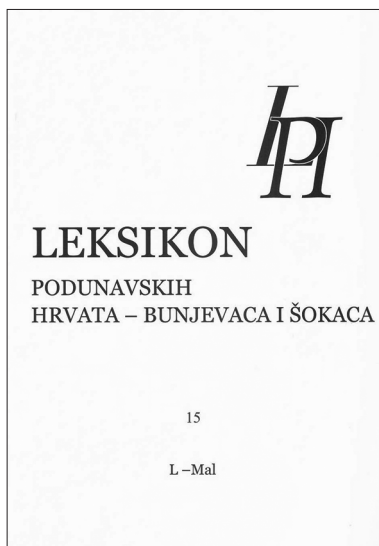

Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, sv. 15 (L-Mal), ur. Slaven Bačić, Hrvatsko akademsko društvo, Subotica, 2021., 164 str.

Uredništvo petnaestog sveska *Leksikona* čine Slaven Bačić, Mario Bara, Eduard Hemar, Stevan Mačković i Petar Vuković. Četrdeset i dvoje suradnika obradilo je natuknice od slova L do Mal u ovom izdanju koje sadrži 165 priloga i 92 ilustracije (u dopuni se nalazi dodatnih 11 priloga i 5 ilustracija). Rad na ovome svesku vremenski je trajao oko dvije godine, sudeći po tomu što je prethodni objavljen 2019. godine. Tiskanje ovoga sveska podržali su Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Grad Subotica i Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice u nakladi od pet stotina primjeraka. Lekturu *Leksikona* potpisuje Petar Vuković, korekturu Mirko Kopunović i Marta Mačković-Papp. Grafički ga je pripremio Darko Ružinski s jednostavnim rješenjem naslovne stranice dok se na zadnjoj korici nalazi prikaz karte s mjestima koja naseljavaju podunavski Hrvati, Bunjevci i Šokci. Sveukupno gledano, dizajn publikacije ne odstupa od onog koji je primjenjivan na prethodnim svescima.

U *Leksikonu* je na 164 stranice u dvostupčanom tekstu obrađeno mnoštvo odrednica važnih za povijest podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. Posebno su zanimljivi i kvalitetno napisani prilozi koji se tiču važnijih osoba iz povijesti hrvatske zajednice na ovim prostorima, primjerice brojni članovi nekoliko poznatih obitelji – Latinović, Mačković i Malagurski. Obraden je i popriličan broj toponima poput Lemeša, Lemeške ba-

nje, Like, Ludaškog jezera, Male Bosne, Malog Bajmoka i Malog Palića. Iznimno interesantno piše Jasna Ivančić (viša leksikografkinja u mirovini, Zagreb) o subotičkom kazališnom glumcu, redatelju i djelatniku Lajči Lendvajju. Također je povijesno zanimljiv prilog Ladislava Heke o tzv. „Lex Apponyi“ (naziv za tri zakona o školstvu u Austro-Ugarskoj iz 1907. i 1908. godine), potom prilog Stevana Mačkovića o doktoru Emilu Liebmannu, poznatom subotičkom gastroenterologu i povjesničaru medicine. Ljubica Vuković Dulić, subotička povjesničarka umjetnosti, piše o likovnim kolonijama, dajući povijesni pregled njihova nastanka te pružajući podatke o lokalnom kontekstu i kolonijama koje se danas održavaju u Bačkoj. Nadalje, iznimno je vrijedan prilog (obojujice pokojnih) arhitekta Ante Rudinskog i povjesničara Mirka Grlice koji donosi obilje podataka o jednom od najznačajnijih subotičkih i svakako najvažnijem arhitekti iz reda bunjevačkih Hrvata – Titusu Mačkoviću – o kojem monografija još uvijek nije napisana.

Opsežno je napisan prilog Kristine Katalinić, docentice Filozofskog fakulteta u Zagrebu, o mađarskom narodu na više stranica te o vrlo značajnim međusobnim prožimanjima hrvatsko-mađarske jezične veze i njihovim utjecajima na govore Hrvata u ugarskom Podunavlju. Usko vezan za ovu temu je i prilog o mađarizaciji, autora Slavena Bačića i Živka Mandića, kao i također opširan Bačićev prilog o Mađarskoj, koji donosi opće podatke i povijesni pregled. Slaven Bačić, među ostalim, piše o Beli Lugosiju, glasovitom holivudskom glumcu koji je svoje rane kazališne korake načinio u Subotici. Vrlo je značajan i prilog povjesničara Vladimira Nimčevića o Maksimilijanu II. Emanuelu (Maksimilijanu Bavarskom) koji je 1687. idući u pohod protiv Osmanlija boravio u Segedinu i Baji gdje je primio vođe bunjevačkih Hrvata (Dalmata) Duju Markovića i Đuru Vidakovića koji su tražili zaštitu i prebivalište za 5000 bunjevačkih Hrvata koji bi se nastanili u predjelu Subotice, Baje i Segedina, a kao protuuslugu ponudili su 1500 regruta koji bi se borili na strani Austrije.

Podosta natuknica posvećeno je prezimenima odnosno osobama iz familija Latinović te Malagurski s više istaknutih osoba iz subotičkog društveno-političkog života, posebno nakon Prvoga svjetskog rata – Albe, Babijan, Ivan-Ico te druge značajne ličnosti iz ove obitelji. U *Leksikonu* je prisutan i određen broj natuknica koje donose priloge iz područja etnologije – npr. bunjevačkim igrama (loptanje o zid), hrani (*lakumići*) i uporabnim predmetima (*lampas*).

Tekstove natuknica prate likovni prilozi u vidu fotografija istaknutih ličnosti, povijesnih karata, naslovnica

pojedinih izdanja poput kataloga i monografija. *Leksikon* završava dopunama, natuknicama koje upotpunjuju neke od ranijih izdanja, primjerice prilozi o udrugama „Croart“ (Subotica) i „Antun Sorgg“ (Vajska) te povjesničaru Kalmanu Kuntiću.

Sveukupno promatrajući ovo izdanje *Leksikona* predstavlja novi vrijedan doprinos znanstvenom izučavanju povijesti podunavskih Hrvata te će sigurno biti od koristi kako istraživačima tako i široj čitateljskoj publici.

Branimir Kopilović

Bunjevci: odabrani tekstovi iz mađarske stručne literature o istoriji, naseljavanju i etnologiji Bunjevaca od prve polovine 19. veka do 1918. Prvi tom, ur. Suzana Kujundžić Ostojić, Matica srpska – Ustanova kulture „Centar za kulturu Bunjevaca“, Subotica – Novi Sad, 2021., 248 str.

Ustanova kulture „Centar za kulturu Bunjevaca“ (Subotica) i Matica srpska (Novi Sad) objavili su 2021. knjigu *Bunjevci : odabrani tekstovi iz mađarske stručne literature o istoriji, naseljavanju i etnologiji Bunjevaca od prve polovine 19. veka do 1918.* Knjiga je dobila veliki publicitet. Održano je nekoliko predstavljanja kako u Srbiji, tako i u Mađarskoj. Na predstavljanjima su sudjelovali profesori i znanstveni suradnici najviših ustanova u Srbiji. Međutim, postavlja se pitanje: zaslužuje li ova knjiga zaista toliku pažnju?

Već na prvi pogled postaje jasno kako ni sadržaj ni koncepcija knjige ne ispunjuju očekivanja i nade čitatelja. Osim toga, prijevod je mjestimice konfuzan. Možda je najbolji primer jedna